

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Quæst. 257. Quid præterea notandum sit circa scientiam & alias virtutes
in Confessario requisitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

»genere querendo, an non aliud conscientiam
 »graver, & excitando ad majorem contritio-
 »nem, ob periculum indirectæ revelationis
 »etsi complex dederit veniam, ob periculum
 »scandali, v. *Lay. t. 14.*

» III. Interrogationes in materia castitatis,
 »debent esse paucae & cautae, ne vel occasionem
 »det investigandi aut traducendi confessionis,
 »aut ignorantem doceat, aut offendat, aut se
 »vel illum periculo exponat. Ac si hæc timeat,
 »potius pati debet aliquid deesse integritatis
 »materiali. Et quidem si in hac materia negan-
 »tur cogitationes, non opus est progredi ad o-
 »pera: rudiores tamen cogitationes negant,
 »verba & opera rogati fatentur, quod illas non
 »æquè agnoscant aut advertant. v. *Laym. hic cap.*
 »13. *Kon. d. 7. du. 7. Dian. p. 3. t. 4. R. 99.*

A D D E N D A.

1787. **Q**uest. 257. *Quid præterea notandum sit circa
 scientiam & alias virtutes in Confessario requi-
 sitas. R. seqq. §. 1. Scientia summa non requiri-
 tur, imò per accidens sæpe est minùs utilis quàm
 mediocris conjuncta cum naturali judicio &
 praxi, qui enim ita subtiliter volunt omnia re-
 vocare ad apices theologicos, sæpe seipos &
 alios implicant scrupulis aliisque difficultati-
 bus: unde præstat hic se accommodare ad u-
 sum Ecclesiæ & aliorum prudentum Confessa-
 riorum. Notatque rectè *Arr. d. 43. n. 2. contra*
Tann. d. 6. q. 9. n. 96. majorem scientiam requiri
 ad audiendas confessiones hominum indocto-
 rum quàm doctorum, quia hi possunt suas ipsi
 actiones distinguere & obligationes cogno-
 scere. §. 2.*

§. 2. Putant *Llamas & Stoz* l. 2. n. 16. ad hoc 1788.
 munus satis doctos esse illos , qui integram
 Summam casuum diligenter legerint vel atten-
 tē audierint explicari. Quòd si quis de seipso
 dubitet, sistat se Examinatoribus ab Episcopo
 vel Superiore constitutis , qui si eum satis scire
 judicent, potest acquiescere, & cum fiducia in
 Deum aggredi functionem, quamvis omnium
 maximam & gravissimam , *Stoz* suprā, *Spor.*
 num. 787.

§. 3. Ante omnia tenentur Confessarii o- 1789.
 mnes accuratissimè scire, imprimis quomodo
 ex propriis motivis eliciendi sint actus fidei ,
 spei, charitatis, attritionis, contritionis, debent
 enim sæpissime pœnitentibus præire in illos
 actus. Motiva fidei, spei & charitatis explicavi
 in l. 2. à n. 30. 118. 146. ubi etiam ostendi mo-
 dum practicè inducendi ad illos actus. Motiva
 attritionis & contritionis explicavi hìc à num.
 722. 736. ubi etiam à n. 1723. ostendi modum
 practicè inducendi ad illos actus. Deinde etiam
 accuratè scire debent Confessarii, quando nam
 & quænam peccata distinguantur numero &
 specie, uti etiam fusè explicavi hìc à num. 922.
 & 946.

§. 4. Debet Confessarius hìc & nunc in praxi 1790.
 habere reflexionem ad principia universalia ,
 quæ didicit, videndo an rectè applicet, & sæpe
 interrogare alios doctiores & expertos. Quan-
 tumcunque autem se doctum esse quis putet,
 non expedit tamen ex tempore statim resolve-
 re implicatos casus, præsertim qui impedimen-
 ta Matrimonii, simoniam vel restitutionem
 concernunt, sed dicendum pœnitenti, ut det
 tempus considerandi, sic enim cavebuntur er-
 rores,

rores, qui sæpe fiunt, & pœnitens ipse postea melius acquiescet, cum alioqui sæpe adhuc maneant scrupuli, si ita subito & non datis rationibus fiat resolutio: quæ admonitio, inquit *Tann. n. 95.* est præsertim indoctis Confessariis maximè necessaria, qui eò confidentiùs quandoque à quibuscunque absolvunt & in quibuscunque dispensant, quò ob imperitiam minùs dubitare nõrunt.

1791. §. 5. Rectè notat *Gob. t. 7. n. 321.* Confessarium debere scire sententias plures, quæ verè probabiles sunt, circa materias morales, eò quòd sæpe, ubi non agitur de valore Sacramenti, non possit nec expediat pœnitentes dirigere secundùm unicam doctrinam, tam parùm quàm Medicus possit omnes unicam medicinam sanare, sed pro diversitate subjecti & circumstantiarum debet has aut illas applicare, attamen observare debet hoc, quod dixi n. 1737.

1792. §. 6. Præter scientiam necessaria est Confessario, imprimis mansuetudo, quâ benignè excipiat omnes, uti Confessarios magnopere hortabatur *S. Xaverius* apud *Tursellinum l. 6. vitæ c. 17. & c. 11.* refert, quanta fuerit ejus comitas gravitati conjuncta: Et ratio est, quia si durus sit, vel terrebit pœnitentes, qui ideo peccata graviora non aperient, vel saltem nimium aggravabit onus confessionis, quod de se est satis grave. Afflicti semper sunt consolandi, innocentes suaviter excitandi, duri autem peccatores, quamvis aliquando terreri debeant propositâ severitate judicii divini & rigore pœnarum æternarum, attamen debet abesse omnis mordax vel contumeliosa objurgatio: Cogitet Confessarius se Christi personam gerere, qui

qui peccatores omnes benignè semper excepit, cujus exemplum dedit pater ille in Evangelio, qui filium prodigum post consumptam cum meretricibus substantiam benevolentissimè recepit. Necessaria quoque Confessario est patientia, imprimis cum mulieribus, uti dicitur n. 1890. Deinde cum scrupulosis, qui longas sæpe confessiones texunt, eademque decies repetunt sine causa. Item cum recidivis, cum quibus sæpe putabit se frustra laborare, sed utiliter laborat, si vel semel unum peccatum impediatur. Præterea cum rudibus, qui sæpe velut trunci stabunt, nec ea, quæ dicuntur, capere velle videbuntur, cum tamen vel non possint ex stupiditate ingenii, vel ita hæreant ex aliqua turbatione nimiaque reverentia: cum talibus benignissimè agendum, excitando ad fiduciam, docendo necessaria, præeundo in pios affectus. Denique Confessario necessaria est charitas, quæ seridè & indefessè quærat emendare pœnitentes, eisque prodesse in salutis æternæ negotio, assumptis etiam in se pœnis pro illis.

§. 7. Confessarius debet per prudentiam 1793.
scire se discretè insinuare, ut omnibus omnia fiat: Exemplo sit S. Xaverius, de quo *Tursell.* in vita l. 6. c. 10. ita scribit. *Inferebat se militum lascivientium circulis, ludentibus de industria superve-
niebat, se illorum lusibus & consuetudine delectari si-
mulans. Si quis ejus interventu verecundiæque desiste-
ret à lusu, comiter eum ad vitæ hilaritatem revocabat,
se quoque talis oblectationis studio teneri, milites uti-
que Monachorum ritu vivere non debere: si nulla in-
tercederet injuria divini numinis, satius esse ludere ac
jocari quam detrahere de aliis aut quidpiam patrare
flagitii . . . . Ulro etiam aliis pellicum amore implica-*

tis ad prandium aut cenam condicere, super mensam familiari sermone illato probare apposita fercula, de famula, quæ illa tam scite condidisset, percunctari, rogitare hospitem, ut eam accerferet, collaudatamque de solertia in cibis condiendis dimittere, sat habens in præsentia viam sibi ad destinata fecisse. . . . Si perlustrans domum incidisset in hospitis pellicem, quænam illa mulier, & cujus esset, sciscitabatur, seque omnia, quæ videret, probare insinuabat, occasionem rei bene gerendæ captans. . . . Si quem nactus erat formosæ ancillæ amore captum, huic mulierem commendare, inde percunctari ex hospite, cur si amaret, cum utriusque dedecore concubinam quàm honestè conjugem habere onallet? ita mali causâ in remedium versâ flagitia mutabat nuptiis. Sin autem mulier deformis erat, rogabat hospitem, Satisne sanus esset, qui adeo deformem famulam in deliciis haberet? Alias, qui multarum ancillarum amoribus irretiti tenebantur, aliâ adoriebatur viâ: quærebat primùm, cur domi tantum alerent ancillarum gregem, quæ nullum pene usum haberent alium, nisi ut dominorum rem familiarem perderent, domesticum ocium contentionibus rixisque turbarent: quòd si omnes dimittere aut non possent aut nolent, magnopere monebat, ut certè unam aliquam missam facerent: inde intermissis aliquot diebus reversus amicè instabat, ut alteram, deinceps ut reliquas omnes dimitteret, præter unam, ita paulatim perditos homines demptis omnibus peccandi illecebris ad honestatis salutisque viam revocabat &c. Aliquid circa prudentiam Confessarii addam n. 1932.

1794. Q. 258. Quid observare debeat Confessarius puerorum. R. seqq. §. 1. Meritò viri prudentes gravissimam in his audiendis difficultatem apprehendunt, longè enim facilius est expedire adultos quàm pueros, quia sæpissimè dubium est in pue-